

Ni ben bé asiàtics, ni ben bé africans

Les nacions de l'Islam

Del Marroc a l'Iraq, diverses nacions es constitueixen, cas únic, al voltant d'una religió. Els països àrabs i Israel ofereixen un dels panorames més fascinants del planeta.

Esquerra, berbers sedentaris de l'Atlas (Marroc), grup que té les de perdre en la confrontació lingüística amb l'àrab. Dreta, armes confiscades pels com-
ARXIU

Marroc

El Marroc ocupa des de final dels anys 70 el Sàhara Occidental i mena una guerra oberta contra l'exèrcit de la proclamada República Àrab Sahariana Democràtica (RASD). Després de la retirada espanyola, en 1975, el territori de l'antiga província fou repartit entre el Marroc i Mauritània. Un any després el Front Polisario proclamava la RASD i Mauritània renunciava al seu territori l'any 79. La República Sahariana ha estat admesa a l'OUA i reconeguda per més de 70 estats. L'any 1991 l'ONU va elaborar un pla de pau que inclou un referèndum, però el Marroc fa tots els possibles per dificultar la consulta. La guerra al desert representa una forta càrrega per a la monarquia.

A part el conflicte saharià, al Marroc destaca el fet que la gran majoria de la

població és berber i no àrab. Tot i això, s'hi produeix un clar procés de substitució lingüística i cultural, i de fet es calcula que, avui, els parlants monolingües del berber no superen el 10% de la població. Cíclicament grups berber plantegen reivindicacions polítiques a l'estat, especialment al Riff. Altres grups ètnics presents al Marroc són els haratine, al sud, de raça negra, i els jueus. Finalment el Marroc manté obert el contenciós amb Espanya pels anomenats "presidis" del nord, sobretot les ciutats de Ceuta i Melilla.

Mauritània

Dels dos milions d'habitants de Mauritània, un terç són maures (berbers o barreja d'àrabs i negres). Els maures dominen la societat mauritana, sobretot al segon grup important (un altre terç de po-

blació) que són els haratine, esclaus tradicionals dels maures. Queden finalment, a sota de tot, els africans negres (de les ètnies peule, tuculeure, soninke i uolof -que és la llengua majoritària del Senegal-). Aquests grups negres lluiten contra els àrabs del nord i han establert un Front d'Alliberament dels Africans de Mauritània, que té la base al Senegal. Aquesta situació ha originat tensions significatives entre els governs del Senegal i Mauritània, amb constants acusacions mútues.

Algèria

L'any 1980 els berbers d'Algèria, també dits "cabilencs" van protagonitzar un moviment de recuperació de la seua identitat cultural, conegut per "primavera cabilencs". Després els berbers han estat un dels puntals de la lluita contra l'as-

cens del radicalisme islàmic. Els berbers algerians no són només els cabilencs, puix que cal comptar-hi també els d'Aures, de Xelif, de Tuat, de Tidkelt i, sobretot, els de les set ciutats sagrades de Mزاب. La zona del desert, al sud d'Algèria, és pràcticament el país dels tuareg, una subdivisió dels berbers amb llengua pròpia, el tamaixec, i grafia particular.

Els tuareg menen una intensa lluita amb els estats del desert per preservar la seua forma de vida i els seu territori. Entre 1970 i 1985 els tuareg van protagonitzar una intensa revolta contra Mali. A partir d'aquell any van decidir de mou-

ha també l'última comunitat jueva del país.

Líbia

Sovint s'ha acusat Líbia de propiciar i armar els agrupaments de tuareg, acusacions sovint basades en fets tan poc concloents com que Líbia és l'únic país que fa emissions de ràdio en tamaixec, o que grups de tuareg s'han allistat a les files de l'exèrcit libi (però també del Polisario).

Dins de Líbia la població tuareg viu concentrada als massisos muntanyencs i

Avui la situació és força confusa perquè hi ha hagut diversos intents d'aproximació entre ambdues parts, però no han donat fruits notables.

Egipte

Protegit històricament pels deserts que envolten la vall del Nil, Egipte mostra encara avui una població molt homogènia des del punt de vista ètnic. Les úniques comunitats que s'escapen del perfil general dels egipcis són la dels cristians coptes (Buthros Gali ho és), la dels siro-cristians,

Esquerra, dos nobles d'una tribu tuareg practicant la lluita. Els tuareg ocupen tot el sud d'Algèria i volen mantenir el seu estil de vida. Beduïns orant en direcció a la Meca.

ARXIU

re's cap al nord i d'instal·lar-se a Algèria. El govern algerià en va expulsar milers en 1986, però després dels incidents de 1990 a Mali molts d'ells han tornat a Algèria i causen greus problemes polítics i de seguretat al govern. Els tuareg són un milió i mig de nòmades que es desplacen per un territori d'una extensió equivalent a la d'Europa.

A més dels berbers, coexisteixen a Algèria amb els àrabs petites comunitats d'origen divers: la jueva (molt disminuïda aquests últims anys), la turca (els kulgis) i l'europea (residu de la colonització francesa). També hi ha un petit nucli d'haratins al sud.

Tunísia

Tunísia és, potser, el país més arabitzat del Magrib, ja que, berbers, només se'n troben en tretze petites ciutats, sis de les quals a l'illa de Djerba. En aquesta illa hi

en alguns dels oasis del desert. Es calcula que representen el 23% de la població de Líbia.

En virtut de la política panarabista de Muammar el Gaddafi, Líbia ha acollit més de dos milions d'àrabs procedents d'altres països, xifra molt alta, si tenim en compte el baix nivell demogràfic libi.

Sudan

El país més gran de l'Àfrica viu una situació de guerra entre les poblacions del nord i del sud del país, respectivament musulmanes i negro-africanes. La divisió entre els dos Sudans ha estat alimentada des de fora. Els països àrabs, especialment Líbia, van encoratjar els sudanesos perquè imposaren la ideologia islàmica a tot el territori, fet que provocà la revolta dels animistes africans del sud, els quals van trobar suport en l'antic règim socialista d'Etiòpia.

alguns maronites i caldeus i la comunitat de 2.000 jueus que han resistit les guerres amb Israel sense moure's del país.

Somàlia

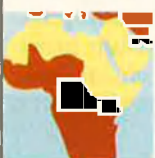
L'actual Somàlia és només una part del territori habitat pels somalins, que s'estén molt més cap a l'oest, fins a Kenya, Etiòpia i Djibuti. Dins l'actual Somàlia, el 85% de la població és somalina. La restant són majoritàriament bantus, més uns 30.000 àrabs i 3.000 europeus. El nord del país, l'antiga Somàlia sota administració britànica, s'ha proclamat independent, amb el nom de Somaliland. Però, aquesta independència, no l'ha reconeguda ningú.

Kuwait

A Kuwait, com en bona part dels emirats del Golf, els ciutadans nacionals són una minoria de la pobla-

ció. Concretament, la divisió ètnica de Kuwait és aquesta: 28% kuwaitians, 39% altres àrabs, 9% asiàtics, 4% iranians, 20% altres, entre ells europeus. Amb la guerra del Golf s'obria una esquerda molt gran en la societat kuwaitiana, amb l'oposició dels kuwaitians d'origen amb els palestins, que majoritàriament van donar suport a Saddam Hussein. Tal com aquesta guerra va demostrar, Iraq continua considerant Kuwait part del seu territori.

Bahrain

La petita illa de Bahrain té diversos problemes amb els seus veïns, especialment amb l'Iran, que en 1956 la va considerar part del territori persa. Tot i que en cap moment no ha provat d'envair-la, el go-

Els omanesos són majoritàriament ibadites, no sunnites o xiïtes, com en altres estats àrabs de la zona.

vern de Bahrain continua recelant del seu veí. En part aquesta declaració era auspiciada pel fet que un bon nombre dels ciutadans de Bahrain són d'arrel persa i mantenen la doble nacionalitat. Per una altra banda, Bahrain també manté un conflicte amb Qatar per la possessió d'un illot, que gairebé els portà a la guerra en 1986. Les xifres oficials donen la distribució ètnica següent: 63% baharinesos, 13% asiàtics, 10% altres àrabs, 8% iranians, 6% altres

Qatar

El principal problema de Qatar és, com en altres emirats, l'escassa demografia. Efectivament, els ciutadans de Qatar només representen el 40% de la població, i això, encara, si hi sumem la resta d'à-

rabs. Entre els estrangers hi ha un 18% de pakistanesos, un 18% d'indis, un 10% d'iranians i altres grups menors.

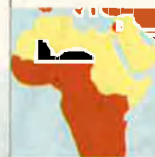
Oman

La població d'Oman és formada quasi completament per àrabs, amb petits grups de balutxis de Zanzibar i l'Índia. La característica principal del país és que els musulmans no pertanyen majoritàriament a cap de les dues gran divisions religioses: sunnita o xiïta. Els omanesos són majoritàriament ibadites, una de les sectes més antigues de l'islam. L'Oman només ha tingut un petit conflicte territorial, fa molts anys, amb l'Aràbia Saudita, per la possessió de l'oasi de Bureimi. Cal tenir en compte que les fronteres entre

Aràbia Saudita

Aràbia saudita és una monarquia teocràtica absoluta, governada per la família reial sense constitució, sense Parlament, sense llibertat religiosa i gairebé sense gabinet de ministres. El 90% de la població és àrab i el 10% afro-asiàtica. Dins la uniformitat forçosa en què viu el regne saudita només es destaca un poc la presència dels beduïns de les grans tribus del Nedkh.

Jordània

A Jordània la població es divideix d'aquesta manera: 98% àrabs, 1% circasians, 1% armenis. Amb tot, la clivella principal és interna dels mateixos àrabs, ja que el 70% són palestins, sovint hostils a la monarquia, i el 30% són beduïns, i sobre ells se sustenta el règim. La relació entre els palestins i el monarca ha passat moments de greus tensions, sobretot en l'anomenat Setembre Negre, en 1970, quan Hussein va ordenar la major matança de palestins que mai s'haja produït. Fins fa uns pocs anys el rei de Jordània es considerava sobirà dels palestins i dirigia una extensa trama d'interessos als territoris ocupats. Durant la crisi del Golf, Jordània es va alinear del costat de l'Iraq, precisament per la forta pressió de la població palestina. Tot i així, el monarca va provar de fer de mitjancer entre Saddam Hussein i la coalició dirigida pels Estats Units.

els països de la península aràbiga no estan fixades en les àrees desèrtiques.

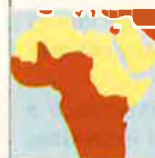
Emirats Àrabs Units

Els Emirats Àrabs Units són el cas extrem del Golf, un país amb problemes demogràfics seriosos: només un 20% de la població té ciutadania. La resta de la població es reparteix així: 23% altres àrabs, 50% asiàtics (fluctuants), 8% altres.

Iemen

La població del Iemen és formada, en un 90%, per àrabs i, en un 10%, per afro-àrabs. La recent unificació entre ambdós Ièmens ha provocat algunes tensions

Cisjordan i Gaza

En els territoris palestins ocupats de Cisjordan i Gaza la majoria de la població és palestina (Cisjordan: 88% àrabs palestins i altres àrabs, 12% jueus; Gaza: 99,8% àrabs palestins i altres àrabs, 0,2% jueus).

Després de dècades de preconitzar la destrucció de l'estat d'Israel, sembla que finalment els palestins s'hagen rendit a l'evidència i la majoria, agrupada en l'O-AP, preconitza la coexistència de dos estats: un de jueu a Israel i un de palestí als territoris ocupats. Tot i això, les dificultats del procés negociador propicien la puja dels fonamentalistes islàmics, que

recuperen el virulent llenguatge antiisraelià que l'OAP ja havia abandonat. Palestina ha proclamat oficialment el seu estat que, tot i no tenir territori, ha estat reconegut per més d'un centenar d'estats.

Israel

En unes poques dècades l'estat d'Israel ha aconseguit que la seua presència a l'Orient Mitjà fos indiscutida. Demogràficament,

ja té la superioritat numèrica (83% jueus, 17% no jueus) encara que, per a fer-ho, cada vegada més hagi de buscar jueus en qualsevol part del món i fer-los venir, a vegades de llocs tan exòtics com Etiòpia o el Japó. Ha estat especialment important l'allau de nous emigrants russos que hi ha arribat aquests últims dos anys. La gran força del nacionalisme jueu aconsegueix d'uniformitzar persones de procedència tan diversa amb relativa facilitat.

El principal problema nacional d'Israel és la seua relació amb Palestina, i especialment amb els palestins que viuen als territoris ocupats. L'ocupació d'aquests territoris és denunciada per la comunitat internacional.

Líban

Un temps hom parlava del Líban com de la Suïssa de l'Orient Mitjà. Però la guerra civil que enfronta totes les faccions possibles en aquest país ja ha deixat per al re-

La lluita dels palestins a Cisjordània i Gaza per tenir un estat propi és una de les que més reconeixement internacional ha trobat. A la foto, palestins fent el senyal de victòria a Cisjordània.

ARXIU

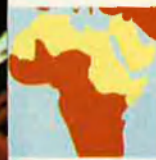
cord aquest qualificatiu. Ètnicament la immensa majoria dels habitants del Líban són àrabs (93%, 6% armenis, 1% altres), però això no evita que aquests s'enfronten entre ells de manera ferotge, defensant confessions religioses particulars. Avui dia el 38% de la població es considera cristiana i el 62% musulmana. Cal fer notar, però, que el gran problema del Líban va començar quan els palestins van arribar-hi, refugiats des de Jordània, i van establir un veritable estat dins l'estat, que resultà insuportable, per a les faccions cristianes principalment.

Síria

Síria (90,3% àrabs; 9,7% kurds, armenis i altres) no ha amagat mai les seues intencions expansionistes al Líban, que

considera part de l'anomenada Gran Síria. Actualment, de fet, ja ha aconseguit ser una peça clau a l'hora de controlar-lo. Dins Síria, a més, hi ha diverses oposicions menors entre els musulmans sunnites i els drusos i alauites (minoritaris), o fins i tot entre els habitants de les ciutats i els beduïns. A Síria hi ha almenys cinc confessions religioses amb una certa importància que, per ordre decreixent, són: sunnites, alauites, cristians, drusos i ismaelians.

Iraq

De tots els països on hi ha kurds és a l'Iraq on són més a prop d'aconseguir algun estatut polític que els reconega com a nació.

Però això té més a veure amb la pressió subsegüent a la guerra del Golf que no amb la voluntat del règim de Saddam Hussein. Des del final d la guerra hi ha una mena de refugi per a les poblacions kurdes al nord de l'estat. Ara, aquest refugi és constantment violat per l'exèrcit iraquiana que veu com sovint li arriben advertències de la comunitat internacional perquè el respecte.

La divisió ètnica de l'Iraq és la següent: 75-80% àrabs, 15-20% kurds, 5% turcomans, assirians i altres.

El 83% dels habitants d'Israel són jueus. Els rabins d'aquesta religió ocupen bona part de la seua vida llegint la Bíblia.

ARXIU